

بررسی میزان و زمینه های مشارکت شهروندان بوشهری با نیروی انتظامی

دکتر حجت الله مرادی پردنجانی^۱

دکتر سید یعقوب حسینی^۲

احمد خواجه^۳

آدرس نویسنده مسئول: شهرکرد- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد- گروه مدیریت

تلفن تماس: ۰۳۸۱۳۳۶۱۰۴۴

تلفن همراه: ۰۹۱۳۲۸۳۶۸۴۷

۱. عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد و پژوهشگر دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان بوشهر

Email: h.moradi@iaushk.ac.ir

۲. عضو هیئت علمی دانشگاه خلیج فارس و پژوهشگر دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان بوشهر

۳. دانشجوی دکتری حقوق و پژوهشگر دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان بوشهر

بررسی میزان و زمینه های مشارکت شهروندان بوشهری با نیروی انتظامی^۱

دکتر حجت الله مرادی پردنجانی^۲

دکتر سید یعقوب حسینی^۳

احمد خواجه^۴

چکیده

این مقاله درصدد است تا ضمن مطالعه و بررسی میزان مشارکت شهروندان استان بوشهر با نیروی انتظامی مهمترین زمینه هایی را که شهروندان تمایل دارند با نیروی انتظامی مشارکت کنند، شناسایی کند. طرح آن توصیفی بوده که به روش پیمایشی و با هدفی کاربردی انجام گرفته است. برای اندازه گیری متغیرهای تحقیق نیز از دو پرسش نامه استفاده شده است. جامعه تحقیق را کلیه شهروندان استان بوشهر و همچنین کارشناسان نیروی انتظامی استان تشکیل می دهد که از میان آنها به ترتیب تعداد ۱۱۴۳ و ۱۴۷ نفر به صورت تصادفی و با روش چند مرحله ای و طبقه ای انتخاب شده اند. داده های به دست آمده نیز با استفاده از آزمون t و فریدمن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند و برخی از یافته های آن به شرح زیر می باشد: ویژگی به فکر خود بودن و بی تفاوتی شهروندان بوشهری نسبت به معضلات شهر از حد میانگین بالاتر نیست. اما ویژگی تمایل به فعالیت های گروهی، کمک مالی برای ساخت مساجد، مدرسه، پل، برای زلزله زده ها، سیل زده ها و ... و همچنین کمک به دیگران از طریق نیروی کار به شکل مجانی از حد میانگین بالاتر است. همچنین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا، در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا، در اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی)، در نظارت بر عملکرد ناجا، در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های شهروندان از حد میانگین بالاتر است. ولی تمایل آنها به مشارکت بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی) از حد میانگین بالاتر نیست.

واژگان کلیدی: میزان، زمینه، مشارکت، شهروندان، نیروی انتظامی، استان بوشهر.

۱. این مقاله برگرفته از یک طرح پژوهشی است که در سال ۱۳۹۱ در دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان بوشهر انجام شده است.

۲. عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد و پژوهشگر دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان بوشهر

Email: h.moradi@iaushk.ac.ir

۳. عضو هیئت علمی دانشگاه خلیج فارس و پژوهشگر دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان بوشهر

۴. دانشجوی دکتری حقوق و پژوهشگر دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان بوشهر

مشارکت از دیرباز یکی از ابزارهای مهم زندگی انسان ها بوده و پدیده ای نوین محسوب نمی شود و می توان آن را با مفاهیمی نظیر همکاری، مساعدت و یاری گری مرتبط دانست (شادی طلب، ۱۳۸۲: ۲۸). کانون خانواده بر پایه مشارکت استوار بوده و تامین هدف های آن از راه مشارکت آسان تر است. ادیان و مذاهب گوناگون نیز مشارکت را زمینه ای برای کوشش های عبادی و سیاسی پیروان خود می دانند و آن را به سان نوعی ابزار نیرومند می پذیرند. در روابط انسانی نیز مشارکت وسیله مناسبی برای ایجاد انگیزش، افزایش کارایی و تغییر وضع موجود است (روابط عمومی ناجا، ۱۳۸۹). یکی از جدیدترین عرصه های بروز مشارکت، مشارکت در برقراری نظم و امنیت است. این نوع مشارکت با بروز مسایل و معضلات فرهنگی و اجتماعی جامعه اهمیتی دو چندان یافته است. اما باید توجه داشت در اجرای این مأموریت (تامین نظم و امنیت) نیروی انتظامی هر قدر هم توان علمی، نیروی انسانی و تجهیزاتش را افزایش دهد، به تنهایی قادر به پیشگیری از وقوع جرم و تامین نظم و امنیت نخواهد بود و تنها راه مشارکت مردمی است. مشارکت مردم و استفاده از ظرفیت های مردم در برنامه های نیروی انتظامی موجبات برقراری نظم و امنیت پایدار در جامعه را فراهم می سازد (محمدی، ۱۳۸۹؛ حسن آبادی، ۱۳۸۹ و رجب زاده، ۱۳۸۹). در سال های گذشته نحوه مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی در سطوح بسیار پایین و ابتدایی صورت می پذیرفت که این امر موجبات نارضایتی عمومی از عملکرد ناجا را در پی داشته است، لذا به منظور رفع این مشکل و فراهم نمودن بسترهای جلب مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی تمهیداتی به عمل آمد که امکان جلب مشارکت عمومی در مأموریت های ناجا را بیش از پیش فراهم آورده است. بنابراین مشارکت در برقراری نظم و امنیت یکی از اهداف نیروی انتظامی بوده که لازم است برنامه ریزی صحیحی برای آن انجام دهد.

برنامه هایی از سوی نیروی انتظامی در جهت جلب مشارکت مردمی در برقراری نظم و امنیت در کشور صورت گرفته که از آن ها می توان برنامه همیاری پلیس، نواختن زنگ نظم و انضباط اجتماعی در مدارس کشور، برگذاری مانورهایی با مشارکت مردم، طرح پارکبان، واگذاری بخشی از خدمات پلیسی به بخش خصوصی، طرح پلیس محله و ... را ذکر کرد. حال باید به دنبال راه حلی گشت تا بتوان از آن طریق شهروندان بوشهری را در همکاری با نیروی انتظامی مشارکت داد اما متأسفانه به دلیل اینکه اطلاعی در خصوص میزان مشارکت مردم در دست نیست نمی توان اقدامی انجام داد و راه کارهایی ارایه نمود و نمی توان انتظار مشارکت حداکثری شهروندان را داشت. علی رغم اهمیتی که بحث مشارکت مردمی در تانین امنیت دارد اما تاکنون هیچ گونه تحقیقی در زمینه گرایش شهروندان بوشهری به مشارکت با نیروی انتظامی استان صورت نگرفته که در این مقاله سعی داریم ضمن بررسی میزان مشارکت شهروندان بوشهری با نیروی انتظامی استان، مهمترین زمینه هایی را که شهروندان بوشهری به مشارکت با نیروی انتظامی تمایل دارند را شناسایی نمائیم. بنابراین مساله اساسی این است که "میزان مشارکت شهروندان بوشهری با نیروی انتظامی استان تا چه اندازه است؟ و مهمترین زمینه های مشارکت آنان با نیروی انتظامی استان کدامند؟"

چارچوب نظری و تجربی موضوع

برخی از نظریه‌هایی را که چارچوب نظری مقاله حاضر را تشکیل می‌دهد، عبارتند از: نظریه گروه‌ها، فرنج و فیش باین - آیزن.

از دیدگاه گروه‌ها مشارکت زمانی به وجود می‌آید که حداقل وجدان و تعهد فرد نسبت به آن وجود داشته باشد و فرد نسبت به گروه احساس تعلق داشته باشد (قاسمی پویا، ۱۳۸۲: ۳۲). به نظر فرنج یکی از دلایل منطقی که باعث می‌شود اعضای یک نظام اجتماعی از برخی تصمیم‌ها، احساس رضایت کنند این است که با مشارکت در فرایند تصمیم‌گیری اعضاء در می‌یابند که بیشتر افراد نظام مایل به پذیرش تصمیم هستند. مشارکت در تصمیم‌گیری فرد را از میزان تعهد و توافق گروه آگاه می‌سازد. اگر فرد از پشتیبانی افراد دیگر در مورد تصمیم اتخاذ شده آگاه باشد، احتمال رضامندی وی نیز بیشتر می‌شود. بنابر این امر تصمیم‌گیری که امروزه یکی از اصول اساسی مشارکت است و مشارکت بدون تصمیم‌گیری ناتمام تلقی می‌شود از طرف دیگر موجب خشنودی و رضایت فرد مشارکت‌کننده از فعالیت‌های مشارکتی خود شده و او را به انجام آن ترغیب می‌کند. در حالی که در مشارکت به شکل سنتی آن که مشارکت جو تنها در اجرای یک محدوده فعالیت گروهی نقش دارد و عملاً از تصمیم‌گیری کنار گذاشته می‌شود و رغبت و رضایت مندی چندانی از مشارکت خود نمی‌تواند بدست آورد و رضایتمندی کمتر باعث مشارکت و فعالیت کمتر او می‌شود (اکبری، ۱۳۸۳: ۳۵). نظریه فیش باین - آیزن یکی از کارآمدترین نظریه‌ها در تبیین مشارکت است که با به کارگیری آن در تبیین مشارکت، متغیرهای اصلی موثر بر میزان مشارکت مشخص می‌شود. آن‌ها در پی یافتن یک نظریه برای تبیین رفتار به نقش "گرایش" اشاره می‌کنند. به نظر آنها رفتار پی در پی زنجیره‌ای از عوامل به وجود می‌آید. حلقه ما قبل بروز رفتار "قصد و نیت" و هنجار ذهنی است که به وجود آمدن "قصد و نیت" نیز به نوبه خود تابع دو متغیر "گرایش به سوی رفتار" و "هنجار ذهنی" است. متغیر گرایش به سوی رفتار یک متغیر فردی و شخصی است که طی آن فرد، انجام یک رفتار را از نظر خود ارزیابی می‌کند که آیا خوب است یا بد؟ متغیر هنجار ذهنی منعکس‌کننده فشار اجتماعی است که شخص آن را برای انجام یک رفتار احساس می‌کند. میزان تاثیر هر یک از این دو متغیر در به وجود آمدن قصد و نیت همیشه یکسان نیست و بستگی به شخصیت فرد و اوضاع اجتماعی دارد (رفیع پور، ۱۳۷۲: ۹-۱۱). اقدام به مشارکت به دست فرد هنگامی صورت می‌پذیرد که اولاً قصد و نیت او برای مشارکت شکل گرفته و او انگیزه کافی برای مشارکت داشته باشد، ثانیاً امکان مشارکت برای فرد خواهان آن فراهم باشد. هر یک از این دو عامل تحت تاثیر عوامل دیگری مشخص و تعیین می‌گردند. نخستین سازه موثر بر قصد به مشارکت، اطلاعات فرد در مورد مشارکت است، حداقلی از دانش در مورد یک پدیده یا رفتار لازم است تا ذهن فرد نسبت به آن کنجکاو شده و بتواند آن را موضوع احساسات مثبت یا منفی خود قرار دهد. علاوه بر درک معنی مشارکت لازم است نسبت به انواع ممکن آن نیز شناخت نسبی حاصل گردد. سومین عامل موثر در شکل‌گیری انگیزه‌های درونی مشارکت ارزشمند دانستن پیامدهای متصور برای مشارکت است. دو سازه مهم دیگر یعنی تصور فرد از قضاوت دیگران در مورد مشارکت و میزان علاقه فرد به برآوردن توقعات دیگران را می‌توان در این زمینه موثر دانست. عامل دیگری

که می تواند نقش تسهیل کننده و یا مانع را در ایجاد انگیزه برای مشارکت بازی می کند، سوابق فرد در زمینه مشارکت است. در صورت مساعد بودن عوامل فوق قصد مشارکت در فرد پدید می آید. اما تنها قصد و نیت برای اقدام به مشارکت کافی نیست، بلکه وجود امکان برای اقدام نیز ضرورت دارد (علوی تبار، ۱۳۷۹: ۲۴).

ضمن بررسی های به عمل آمده از بانک های اطلاعاتی در خصوص موضوع دریافتیم که، پژوهش هایی در زمینه مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی انجام شده است، که در زیر چکیده ای از مهمترین پژوهش های صورت گرفته که چارچوب تجربی مقاله حاضر را تشکیل می دهند، ارائه می شود.

انصاریان (۱۳۷۹) نتیجه گیری نمود که میزان مشارکت اجتماعی شهروندان تهرانی تابع احساس امنیت آنان، احساس رضایت از عملکرد نیروی پلیس و میزان اعتماد اجتماعی آنان می باشد. یعنی هرچه احساس امنیت مردم بیشتر، احساس رضایت آنها از عملکرد نیروی پلیس بالاتر و اعتماد اجتماعی خودشان بیشتر باشد، مشارکت آنها در فعالیت های نیروی پلیس بیشتر می شود (کرامتی و ملتفت، ۱۳۸۶: ۴۱۹-۳۷۹).

انصاری (۱۳۸۲) نشان داد که رضامندی از فعالیت های نیروی پلیس بیشترین تاثیر را در مشارکت مردم و نیروی پلیس داشته است. پس از رضایت از عملکرد نیروی پلیس، اعتماد متقابل بین مردم و کادر پلیس و سپس اعتماد اجتماعی مردم به یکدیگر از اثرگذارترین متغیرهایی هستند که رفتار مشارکتی را بین مردم و نیروی پلیس به صورت مستقیم تبیین می کند. نتایج تحلیل مسیر در سطح روستا نشان داد که پس از اعتماد متقابل، رضامندی یکی از موثرترین عوامل در جلب مشارکت خودجوش و تعامل روستائیان شهر تهران است. پس از اعتماد اجتماعی، آموزش مشارکتی مهمترین عاملی است که به صورت غیر مستقیم و با واسطه اعتماد اجتماعی، قانون گرایی و اعتماد متقابل بر مشارکت روستائیان تاثیر می گذارد (انصاری، ۱۳۸۲: ۱۹۸-۱۴۱).

شرافتی پور (۱۳۸۶) نشان داد، چنانچه تعامل پلیس و مردم از نوع گرم و متقارن باشد و مردم نتایج مشارکت خود را سودمند تلقی کنند، با واحدهای مختلف نیروی پلیس بیشتر همکاری می کنند که این موضوع موجب پیشبرد اهداف نیروی پلیس در حوزه امنیت عمومی خواهد بود (شرافتی پور، ۱۳۸۶: ۴۶-۴۵).

شایگان (۱۳۸۸) نشان داد که سرمایه اجتماعی پلیس، حضور و مشارکت او در فعالیت های محل، همکاری پلیس با مردم خصوصاً در ساعات غیر اداری و میزان احترامی که مردم بر پلیس می گذارند، همگی تاثیر بسزایی در افزایش مشارکت مردم با پلیس دارد و همبستگی ۸۸ درصد بین متغیرها تأیید کننده آماری این رابطه است و پیشنهاد تحقیق تلاش در جهت افزایش سرمایه اجتماعی پلیس و ایجاد زمینه بیشتر احترام به پلیس است (شایگان، ۱۳۸۸: ۷۹-۵۹). بهشتی (۱۳۸۸) نشان داد که بین نهادهای مذهبی و رضایت از عملکرد نیروی انتظامی و میزان مشارکت جوانان در شهر زنجان رابطه وجود دارد. بر اساس یافته های تحقیق می توان دریافت که برای ارتقای سطح مشارکت جوانان در برگزاری مراسم و آیین های مذهبی و مراسم و آیین های مذهبی بایستی ارتباط موجود بین نهادها، هیئت های مذهبی و جوانان تقویت گردد. بر این اساس هر چه قدر میزان رضایت از عملکرد نیروی انتظامی افزایش یابد به همان میزان سطح مشارکت جوانان افزایش می یابد (بهشتی، ۱۳۸۸: ۲۲۲-۲۲۱).

مرادی (۱۳۸۹، ۱۳۹۰) نشان داد که متغیرهای انگیزه مشارکتی، احساس تعلق بیشترین تاثیر و بعد از آن متغیرهای فراهم شدن زمینه های مشارکت با نیروی انتظامی، احترام به نیروهای پلیس، پایبندی به قوانین و مقررات و شناخت دانش آموزان از ابعاد مشارکتی بهترین تبیین کننده مشارکت دانش آموزان می باشد (مرادی، ۱۳۸۹: ۱). همچنین نشان داد که از دیدگاه شهروندان چهارمحالی سابقه مشارکتی (با گروه ها، انجمن ها و ...)؛ نگرش مثبت نسبت به ساختار سیاسی حاکم در جامعه؛ بیکاری؛ نحوه برخورد ماموران با شهروندان؛ رفتار عدالت جویانه ماموران نیروی انتظامی و سابقه جرم و از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی به ترتیب کارآیی پلیس؛ حضور به موقع پلیس در محل؛ احساس تعهد پذیری و مسئولیت پذیری؛ نحوه برخورد ماموران با شهروندان؛ رفتار عدالت جویانه ماموران نیروی انتظامی؛ تقاضا از نیروی انتظامی مهمترین علل موثر در مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی می باشند (مرادی، ۱۳۹۰: ۱).

سوالات تحقیق

۱. میزان مشارکت شهروندان استان بوشهر در فعالیت های اجتماعی تا چه اندازه است؟
۲. زمینه های مشارکت مردم استان بوشهر با نیروی انتظامی از دیدگاه شهروندان و کارشناسان کدامند؟

روش شناسی تحقیق

با توجه به اینکه هدف تحقیق حاضر توسعه مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی می باشد به لحاظ طرح در زمره طرح های توصیفی^۱ به حساب می آید. این طرح ها شامل مجموعه روش هایی است که هدف آن توصیف کردن شرایط یا پدیده های مورد بررسی است (سرمد و همکاران، ۱۳۷۹) و با توجه به اینکه به توسعه دانش کاربردی می پردازد از نوع کاربردی^۲ به شمار می آید، چرا که هدف آن نیز توسعه دانش کاربردی در زمینه مشارکت مردمی با نیروی انتظامی می باشد و همچنین از آنجائی که به تحلیل وضعیت موجود، توصیف منظم مشارکت مردم بوشهر و تعیین میزان زمینه های مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی استان، در مقطع زمانی حاضر و به صورتی واقعی می پردازد از نوع پیمایشی^۳ است.

برای گردآوری داده های مورد نیاز علاوه بر اطلاعات کتابخانه ای که به منظور دست یابی به پیشینه و مباحث نظری انجام گرفت، در مرحله میدانی به منظور گردآوری داده های مورد نیاز از دو پرسش نامه محقق ساخته استفاده شده است. برای تدوین پرسش نامه ها و اینکه آیا از روایی^۴ کافی برخوردار هستند، یا نه؟ با نظر خواهی از متخصصان و ناظر طرح پرسش نامه نهایی تدوین و در نهایت روایی صوری و محتوایی مورد تأیید آنان قرار

1. Descriptive Research
2. Applied Research
3. Survey Research
4. Validity

گرفت. برای محاسبه پایایی^۱ پرسش نامه ها از روش برآورد ضریب آلفای کرونباخ^۲ که یکی از روش های محاسبه پایایی و تعیین هماهنگی درونی ابزار اندازه گیری است، استفاده شده است. بر این اساس با هماهنگی استاد ناظر علمی طرح پرسش نامه اولیه در نمونه ای به حجم ۶۰ نفر از شهروندان بوشهری اجرا و بعد از تجزیه و تحلیل پایایی ۸۷/ برای کل پرسش نامه به دست آمد که برابر منابع موجود پایایی قابل قبولی می باشد.

جامعه آماری این تحقیق را دو دسته از افراد تشکیل می دهد: ۱. مدیران و کارکنان انتظامی استان بوشهر و ۲. شهروندان استان بوشهر (خردسالان؛ نوجوانان؛ جوانان؛ میانسال و بزرگسالان). از کارکنان و کارشناسان نیروی انتظامی تعداد ۱۴۷ نفر و از کل شهروندان استان بوشهر نیز بر اساس توافق دفتر با مجری مقرر شد، مجری تعداد ۱۱۴۳ نفر از شهروندان را مورد بررسی قرار دهد. به منظور گردآوری داده های مورد نیاز از کارکنان و کارشناسان نیروی انتظامی استان بوشهر از روش تصادفی طبقه ای^۳ و به منظور گردآوری داده های مورد نیاز از شهروندان بوشهری از روش نمونه گیری چند مرحله ای^۴ استفاده شده است.

یافته های تحقیق

برای تجزیه و تحلیل داده ها و استنتاج از آنها از شاخص های توصیفی (جداول توزیع فراوانی، درصد، شاخص های گرایش به مرکز و پراکندگی) و آزمون t (تعیین میزان مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی) و آزمون فریدمن^۵ (تعیین زمینه های مشارکتی شهروندان از دیدگاه شهروندان و کارشناسان نیروی انتظامی) استفاده شده است. لازم به ذکر است که تمامی محاسبات و تجزیه تحلیل های آماری با استفاده از نرم افزار آماری SPSS انجام شده است.

تحلیل توصیفی متغیرهای جمعیت شناختی

- از بین ۱۱۴۳ نفر شهروند مورد مطالعه، ۴۲۴ نفر معادل ۳۷ درصد از شهروندان دارای سنین ۱۵ تا ۲۵ سال و تعداد ۱۵۱ نفر معادل ۱۳,۱ درصد دارای سنین ۴۶ تا ۵۵ سال هستند.
- از بین ۱۱۴۳ نفر شهروند مورد مطالعه، تعداد ۵۹۰ نفر معادل ۵۱,۶ درصد را آقایان و تعداد ۵۵۳ نفر معادل ۴۸,۴ درصد را خانم ها تشکیل می دهد.
- از بین ۱۱۴۳ نفر شهروند مورد مطالعه، تعداد ۴۹۴ نفر معادل ۴۳,۲ درصد را افراد مجرد و تعداد ۶۴۹ نفر معادل ۵۶,۸ درصد را افراد متأهل تشکیل می دهد.
- از بین ۱۱۴۳ نفر شهروند مورد مطالعه، تعداد ۱۰۳۳ نفر معادل ۹۰,۴ درصد در شهر و تعداد ۱۱۰ نفر معادل ۹,۶ درصد در روستاهای استان سکونت دارند.

1. Reliability
2. Cronbachs Coefficient Alpha
3. Stratified Sampling
4. Multistage Sampling
5. Freedman Test

- از بین ۱۱۴۳ نفر شهروند مورد مطالعه، ۱۶۳ نفر معادل ۱۴,۳ درصد ابتدایی و راهنمایی، ۳۸۵ نفر معادل ۳۳,۷ درصد دیپلم و زیر دیپلم، ۳۴۴ نفر معادل ۳۰,۱ درصد کارشناسی و ۵۲ نفر معادل ۴,۵ درصد ارشد و بالاتر هستند.
- از بین ۱۱۴۳ نفر شهروند مورد مطالعه، تعداد ۵۶۲ نفر معادل ۴۹ درصد غیر شاغل، تعداد ۲۹۹ نفر معادل ۲۶,۳ درصد مشاغل دولتی و تعداد ۲۸۲ نفر یعنی معادل ۲۴,۷ درصد دارای مشاغل آزاد و خصوصی هستند.
- از بین ۱۱۴۳ نفر شهروند مورد مطالعه، تعداد ۷۹۱ نفر معادل ۶۹,۲ درصد قبلاً با سایر گروه‌ها و انجمن‌ها همکاری داشته و تعداد ۳۵۲ نفر یعنی معادل ۳۰,۸ درصد از شهروندان اعلام داشته‌اند که هیچ‌گونه همکاری با سایر گروه‌ها، انجمن‌ها و ... نداشته‌اند.
- از بین ۱۱۴۳ نفر شهروند مورد مطالعه، تعداد ۱۰۵۵ نفر معادل ۹۲,۳ درصد از شهروندان قبلاً سابقه جرم نداشته و تنها تعداد ۸۸ نفر از آنان یعنی معادل ۷,۷ درصد نیز اعلام داشته‌اند که قبلاً سابقه ارتکاب به جرم داشته‌اند.
- از بین ۱۴۷ نفر کارشناس مورد مطالعه، ۱۴۵ نفر معادل ۹۸,۶ درصد از کارشناسان مورد مطالعه تحقیق را آقایان و ۲ نفر از کارشناسان مورد مطالعه را خانم تشکیل می‌دهد.
- از کل کارشناس مورد مطالعه، ۵۰ نفر دارای تحصیلات کاردانی؛ ۶۱ نفر مدرک کارشناسی و ۴ نفر دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد هستند.
- از کل ۱۴۷ نفر کارشناس مورد مطالعه، ۱۱۸ نفر معادل ۸۰,۳ درصد از آنان قومیت فارس، ۱۹ نفر یعنی معادل ۱۲,۹ درصد قومیت لر؛ ۶ نفر یعنی معادل ۴,۱ درصد قومیت ترک و ۴ نفر قومیت‌های دیگر دارند.
- از کل ۱۴۷ نفر کارشناس مورد مطالعه، ۳۴ نفر یعنی معادل ۲۳,۱ درصد ۱ تا ۱۰ سال؛ ۴۵ نفر معادل ۳۰,۶ درصد ۱۱ تا ۱۵ سال؛ و ۴۱ نفر از آنان که معادل ۲۷,۹ درصد سابقه بیشتر از ۲۱ سال دارند.
- از کل ۱۴۷ نفر کارشناس مورد مطالعه، ۱۰۲ نفر معادل ۵۱ درصد از کارشناسان مورد مطالعه ۱ تا ۱۰ سال؛ ۳۱ نفر معادل ۲۱,۱ درصد از کارشناسان ۱۱ تا ۱۵ سال و ۵ نفر معادل ۳,۴ درصد بیشتر از ۲۱ سال سابقه مدیریت در نیروی انتظامی دارند.
- از کل ۱۴۷ نفر کارشناس مورد مطالعه، ۳۰ نفر معادل ۲۰,۴ درصد میزان مشارکت شهروندان را با نیروی انتظامی در حد کم و خیلی کم و تعداد ۷۱ نفر معادل ۴۸,۳ درصد در حد متوسط و ۴۶ نفر یعنی معادل ۳۱,۳ درصد در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند.

تحلیل سوالات تحقیق

در این بخش سوالات اصلی تحقیق مورد تحلیل و آزمون قرار گرفته است.

میزان مشارکت شهروندان استان بوشهر در فعالیت‌های اجتماعی تا چه اندازه است؟

برای سنجش میزان مشارکت شهروندان بوشهری ۷ متغیر در نظر گرفته شد. نمره معیار از طریق محاسبه نمره متوسط هر متغیر به دست آمده است. در جدول ۱ میانگین و نمره معیار در متغیرهای مورد بررسی آمده است.

جدول ۱: نتایج آزمون t میزان مشارکت شهروندان استان بوشهر

Sig	t	نمره معیار	تعداد	انحراف معیار	میانگین	موارد مشارکتی
۰/۰۵۳	۱۰۶,۱۳۳	۳	۱۱۴۳	۱,۲۵	۲,۹۱	به فکر خود بودن
۰/۰۶۳	۸۵,۰۸	۳	۱۱۴۳	۱,۲۰	۲,۰۱	بی تفاوت بودن نسبت به معضلات شهر
۰/۰۵۱	۱۰۰,۱۴۴	۳	۱۱۴۳	۱,۱۵	۲,۹۷	توجه شهروندان به چگونگی زندگی یکدیگر
۰/۰۰۰	۸۹,۵۰	۳	۱۱۴۳	۱,۲۲	۳,۲۳	تمایل به فعالیت های گروهی
۰/۰۰۰	۷۲,۰۶	۳	۱۱۴۳	۱,۲۵	۳,۶۵	کمک مالی برای ساخت مساجد، مدرسه، پل و ...
۰/۰۰۰	۸۱,۴۹	۳	۱۱۴۳	۱,۱۹	۳,۸۸	کمک جنسی و کالائی برای زلزله زده ها، سیل زده ها و ..
۰/۰۰۰	۸۲,۸۷	۳	۱۱۴۳	۱,۲۷	۳,۱۲	کمک به دیگران از طریق نیروی کار به شکل مجانی
۰/۰۰۰	۱۵۶,۴۷	۲۱	۱۱۴۳	۴,۸۰	۲۲,۲۳	کل

نتایج این جدول نشان می دهد که:

میانگین نمره به فکر خود بودن شهروندان ۲,۹۱ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ پائین تر است و این مقدار در سطح ($\text{sig}=0/053$ و $t=106/133$) معنادار نیست، بنابراین ویژگی به فکر خود بودن در شهروندان بوشهری از حد میانگین بالاتر نیست.

میانگین نمره بی تفاوتی شهروندان نسبت به معضلات شهر ۲,۰۱ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ پائین تر است و این مقدار در سطح ($\text{sig}=0/063$ و $t=85/08$) معنادار نیست، بنابراین ویژگی بی تفاوتی شهروندان نسبت به معضلات شهر از حد میانگین بالاتر نیست.

میانگین نمره توجه شهروندان به زندگی یکدیگر ۲,۹۷ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ پائین تر است و این مقدار در سطح ($\text{sig}=0/051$ و $t=100/144$) معنادار نیست، بنابراین ویژگی توجه شهروندان به زندگی یکدیگر از حد میانگین بالاتر نیست.

میانگین نمره تمایل شهروندان به فعالیت های گروهی ۳,۲۳ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالا تر است و این مقدار در سطح ($\text{sig}=0/000$ و $t=89/50$) معنادار است، بنابراین ویژگی توجه تمایل شهروندان به فعالیت های گروهی از حد میانگین بالاتر است.

میانگین نمره تمایل شهروندان به کمک مالی برای ساخت مساجد، مدرسه، پل و ... ۳,۶۵ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالا تر است و این مقدار در سطح ($\text{sig}=0/000$ و $t=72/06$) معنادار است، بنابراین ویژگی تمایل شهروندان به کمک مالی برای ساخت مساجد، مدرسه، پل و ... از حد میانگین بالاتر است.

میانگین نمره تمایل شهروندان به کمک مالی برای زلزله زده ها، سیل زده ها و ... ۳,۸۸ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالا تر است و این مقدار در سطح ($\text{sig}=0/000$ و $t=81/49$) معنادار است، بنابراین ویژگی تمایل شهروندان به کمک مالی برای زلزله زده ها، سیل زده ها و ... از حد میانگین بالاتر است.

میانگین نمره تمایل شهروندان به کمک به دیگران از طریق نیروی کار به شکل مجانی ۳,۱۲ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالا تر است و این مقدار در سطح ($\text{sig}=0/000$ و $t=82/87$) معنادار است، بنابراین ویژگی تمایل به کمک به دیگران از طریق نیروی کار به شکل مجانی از حد میانگین بالاتر است. علاوه بر این نتایج آزمون معنی داری (مندرج در جدول ۱) نشان می دهد که میانگین نمره کل مشارکت شهروندان ۲۲,۲۳ شده است که از میزان متوسط نمره معیار ۲۱ بالا تر است و این مقدار در سطح ($\text{sig}=0/000$ و $t=156/47$) معنادار است، بنابراین میزان مشارکت شهروندان بهوشهری در فعالیت های اجتماعی از حد میانگین بالاتر است.

زمینه های مشارکت مردم استان بوشهر با نیروی انتظامی کدامند؟

دیدگاه شهروندان

برای سنجش زمینه های مشارکت شهروندان بوشهری با نیروی انتظامی ۶ متغیر (مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا، مشارکت در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا، مشارکت در اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی)، مشارکت در نظارت بر عملکرد ناجا، مشارکت با ناجا در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های آحاد مردم، مشارکت بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی)) در نظر گرفته شده است. نمره معیار از طریق محاسبه نمره متوسط هر متغیر به دست آمده است. در جدول ۲ میانگین و نمره معیار در متغیرهای مورد بررسی آمده است.

جدول ۲: نتایج آزمون t میزان تمایل شهروندان استان بوشهر

به مشارکت با نیروی انتظامی در زمینه های مختلف از دیدگاه شهروندان بوشهری

Sig	t	نمره معیار	تعداد	انحراف معیار	میانگین	زمینه های مشارکتی
۰/۰۰۰	۸۷,۸۷	۳	۱۱۴۳	۱,۲۳	۳,۱۸	مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا
۰/۰۰۰	۸۷,۲۸	۳	۱۱۴۳	۱,۱۶	۳	مشارکت در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا
۰/۰۰۰	۸۱,۲۵	۳	۱۱۴۳	۱,۲۵	۳,۰۱	مشارکت در اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی)
۰/۰۰۰	۸۷,۷۵	۳	۱۱۴۳	۱,۱۹	۳,۰۸	مشارکت در نظارت بر عملکرد ناجا
۰/۰۰۰	۸۶,۴۰	۳	۱۱۴۳	۱,۱۹	۳,۰۴	مشارکت با ناجا در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های آحاد مردم
۰/۰۵۱	۷۹,۸۳	۳	۱۱۴۳	۱,۲۶	۲,۹۸	مشارکت بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی)
۰/۰۰۰	۱۰۹,۸۷	۱۸	۱۱۴۳	۵,۶۳	۱۸,۳۰	کل

نتایج این جدول نشان می دهد که:

- میانگین نمره تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا ۳,۱۸ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالاتر است و این مقدار در سطح ($t=87/87$ و $sig=0/000$) معنادار است، بنابراین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا از حد میانگین بالاتر است.
- میانگین نمره تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا ۳ است که برابر میزان متوسط نمره معیار ۳ است و این مقدار در سطح ($sig=0/000$ و $t=87/28$) معنادار است، بنابراین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا برابر میانگین است.
- میانگین نمره تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی) ۳,۰۱ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالاتر است و این مقدار در سطح ($t=81/25$ و $sig=0/000$) معنادار است، بنابراین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی) از حد میانگین بالاتر است.
- میانگین نمره تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در نظارت بر عملکرد ناجا ۳,۰۸ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالاتر است و این مقدار در سطح ($t=87/75$ و $sig=0/000$) معنادار است، بنابراین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در نظارت بر عملکرد ناجا از حد میانگین بالاتر است.
- میانگین نمره تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت با ناجا در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های آحاد مردم ۳,۰۴ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالاتر است و این مقدار در سطح ($t=86/40$ و $sig=0/000$) معنادار است، بنابراین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت با ناجا در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های آحاد مردم از حد میانگین بالاتر است.
- میانگین نمره تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی) ۲,۹۸ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ پائین تر است و این مقدار در سطح ($sig=0/051$ و $t=79/83$) معنادار نیست، بنابراین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی) از حد میانگین بالاتر نیست.
- علاوه بر این نتایج نشان می دهد که میانگین نمره کل تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت با نیروی انتظامی در هر یک از زمینه ها ۱۱,۳۰ است که از میزان متوسط نمره معیار ۱۸ بالاتر است و این مقدار در سطح ($sig=0/000$ و $t=109/87$) معنادار است، بنابراین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت با نیروی انتظامی در هر یک از زمینه ها از حد میانگین بالاتر است.
- به طور کلی نتایج به دست آمده از تحلیل مربوط به زمینه های مشارکتی شهروندان با نیروی انتظامی مندرج در جدول ۲ نشان می دهد که از دیدگاه شهروندان بوشهری بیشترین تمایل شهروندان به مشارکت با نیروی انتظامی به ترتیب در زمینه های زیر می باشد:
- مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا

- مشارکت در نظارت بر عملکرد ناجا
- مشارکت با ناجا در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های آحاد مردم
- مشارکت در اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی)
- مشارکت در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا
- مشارکت بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی)

دیدگاه کارشناسان

برای سنجش زمینه های مشارکت شهروندان بوشهری با نیروی انتظامی از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی استان بوشهر ۶ متغیر (مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا، مشارکت در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا، مشارکت در اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی)، مشارکت در نظارت بر عملکرد ناجا، مشارکت با ناجا در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های آحاد مردم، مشارکت بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی)) در نظر گرفته شد. نمره معیار از طریق محاسبه نمره متوسط هر متغیر به دست آمده است. در جدول ۳ میانگین و نمره معیار در متغیرهای مورد بررسی آمده است.

جدول ۳: نتایج آزمون t میزان تمایل شهروندان استان بوشهر

به مشارکت با نیروی انتظامی در زمینه های مختلف از دیدگاه کارشناسان

Sig	t	نمره معیار	تعداد	انحراف معیار	میانگین	زمینه های مشارکتی
۰/۰۵۴	۳۱,۲۱	۳	۱۴۷	۱,۱۴	۲,۹۳	مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا
۰/۰۰۰	۳۸,۰۲	۳	۱۴۷	۱,۰۴	۳,۲۸	مشارکت در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا
۰/۰۰۰	۳۷,۸۰	۳	۱۴۷	۱,۱۶	۳,۶۱	مشارکت در اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی)
۰/۰۰۰	۳۸,۰۹	۳	۱۴۷	۱,۱۰	۳,۴۷	مشارکت در نظارت بر عملکرد ناجا
۰/۰۰۰	۴۴,۸۹	۳	۱۴۷	۹۸,	۳,۶۴	مشارکت با ناجا در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های آحاد مردم
۰/۰۰۰	۳۶,۱۲	۳	۱۴۷	۰۹,	۳,۲۴	مشارکت بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی)
۰/۰۰۰	۵۴,۹۳	۱۸	۱۴۷	۴,۴۶	۲۰,۱۹	کل

نتایج این جدول نشان می دهد که:

- میانگین نمره تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی ۲,۹۳ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ پائین تر است و این مقدار در

سطح ($t=31/21$ و $sig=0/054$) معنادار نیست، بنابراین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌های ناجا از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی از حد میانگین بالاتر نیست.

- میانگین نمره تمایل شهروندان به مشارکت در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست‌ها و برنامه‌های ناجا از دیدگاه کارشناسان ۳,۲۸ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالاتر است و این مقدار در سطح ($t=38/02$ و $sig=0/000$) معنادار است، بنابراین میزان تمایل شهروندان به مشارکت در تامین امکانات و منابع برای تحقق سیاست‌ها و برنامه‌های ناجا از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی از حد میانگین بالاتر است.

- میانگین نمره تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در اجرای برنامه‌های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی) از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی ۳,۶۱ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالاتر است و این مقدار در سطح ($t=37/80$ و $sig=0/000$) معنادار است، بنابراین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در اجرای برنامه‌های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی) از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی از حد میانگین بالاتر است.

- میانگین نمره تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در نظارت بر عملکرد ناجا از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی ۳,۴۷ است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالاتر است و این مقدار در سطح ($t=38/09$ و $sig=0/000$) معنادار است، بنابراین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در نظارت بر عملکرد ناجا از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی از حد میانگین بالاتر است.

- میانگین نمره تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت با ناجا در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت‌های آحاد مردم از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی 3.64 است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالاتر است و این مقدار در سطح ($t=44/89$ و $sig=0/000$) معنادار است، بنابراین تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت با ناجا در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت‌های آحاد مردم از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی از حد میانگین بالاتر است.

- میانگین نمره تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت بزه‌دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی) از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی 3.24 است که از میزان متوسط نمره معیار ۳ بالاتر است و این مقدار در سطح ($t=36/12$ و $sig=0/000$) معنادار است، بنابراین تمایل شهروندان به مشارکت بزه‌دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی) از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی از حد میانگین بالاتر است.

علاوه بر این نتایج نشان می‌دهد که نمره کل تمایل شهروندان به مشارکت با نیروی انتظامی در هر یک از زمینه‌ها ۲۰,۱۹ است که از میزان متوسط نمره معیار ۱۸ بالاتر است و این مقدار در سطح ($t=54/93$ و $sig=0/000$) معنادار است، بنابراین تمایل شهروندان به مشارکت با نیروی انتظامی در هر یک از زمینه‌ها از حد میانگین بالاتر است.

به طور کلی نتایج به دست آمده از تحلیل مربوط به زمینه‌های مشارکتی شهروندان با نیروی انتظامی مندرج در جدول ۳ نشان می‌دهد که از دیدگاه شهروندان بوشهری بیشترین تمایل شهروندان به مشارکت با نیروی انتظامی از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی استان به ترتیب در زمینه‌های زیر می‌باشد:

- مشارکت با ناجا در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های آحاد مردم
- مشارکت در اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی)
- مشارکت در نظارت بر عملکرد ناجا
- مشارکت در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا
- مشارکت بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی)
- مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا

نتیجه گیری و پیشنهادات تحقیق

همان گونه که نتایج نشان داد میزان مشارکت شهروندان بوشهری از حد میانگین بالاتر است. علاوه بر این نتایج نشان داد که ویژگی به فکر خود بودن و بی تفاوتی شهروندان بوشهری نسبت به معضلات شهر از حد میانگین بالاتر نیست. اما ویژگی تمایل به فعالیت های گروهی، کمک مالی برای ساخت مساجد، مدرسه، پل، برای زلزله زده ها، سیل زده ها و ... و همچنین تمایل به کمک به دیگران از طریق نیروی کار به شکل مجانی از حد میانگین بالاتر است. بر این اساس نیروی انتظامی استان بوشهر می تواند با توجه به این موارد برنامه ریزی دقیق تری در خصوص توسعه و جلب مشارکت شهروندان انجام دهد، همچنین واحد مشارکت های مردمی نیروی انتظامی استان با توجه به این نتیجه که شهروندان استان گرایش های زیادی به فعالیت های مشارکتی دارند می تواند آموزش های مشارکتی لازم را برای توسعه مشارکت شهروندان بوشهری با نیروی انتظامی استان تدارک ببیند.

- همان گونه که نتایج نشان داده تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا، در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا، در اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی)، در نظارت بر عملکرد ناجا، در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های آحاد مردم از حد میانگین بالاتر است. ولی تمایل آنان به مشارکت بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی) از حد میانگین بالاتر نیست. علاوه بر این نتایج نشان داد که تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت با نیروی انتظامی در هر یک از زمینه ها از حد میانگین بالاتر است. به طور کلی نتایج به دست آمده از تحلیل مربوط به زمینه های مشارکتی شهروندان با نیروی انتظامی نشان داد که از دیدگاه شهروندان بوشهری بیشترین تمایل شهروندان به مشارکت با نیروی انتظامی به ترتیب در زمینه های زیر می باشد: مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا، مشارکت در نظارت بر عملکرد ناجا، مشارکت با ناجا در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های آحاد مردم و کمترین تمایل آنان به ترتیب به مشارکت در بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی)، مشارکت در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا و مشارکت در اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی) می باشد.

اما از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی استان میزان مشارکت شهروندان بوشهری در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا کم بوده اما میزان مشارکت شهروندان در تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و

برنامه های ناجا، تامین امکانات و منابع لازم برای تحقق سیاست ها و برنامه های ناجا، اجرای برنامه های ناجا (مثلاً کشف جرم و تعقیب مجرمان، گشت و بازرسی، نظارت بر عملکرد ناجا، در اقدامات نظارتی پلیس بر فعالیت های آحاد مردم و مشارکت بزه دیده در دادرسی) (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی) از دیدگاه کارشناسان نیروی انتظامی زیاد می باشد. علاوه بر این نتایج نشان داد که تمایل شهروندان بوشهری به مشارکت با نیروی انتظامی از دیدگاه کارشناسان در هر یک از زمینه ها (به جز زمینه مشارکت در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های ناجا) زیاد است، حتی باوجودی که شهروندان تمایل زیادی به مشارکت در بزه دیده در دادرسی (مثلاً جبران خسارت قربانیان اعمال جنایی) نشان نداده اند، با این وجود کارشناسان نیروی انتظامی اعلام کرده اند که شهروندان بوشهری در این زمینه با نیروی انتظامی مشارکت داشته اند. بنابراین نیروی انتظامی استان باید به هر یک از زمینه های مورد علاقه شهروندان جهت مشارکت با نیروی انتظامی توجه داشته باشد.

نتیجتاً از آنجایی ارتقای امنیت اجتماعی در جامعه وظیفه ای همگانی است، این امر مشارکت همه اقشار جامعه را می طلبد، لذا بررسی میزان و زمینه های مشارکت شهروندان، نیروی انتظامی استان را در اجرای وظایف یاری خواهد رساند در این میان هر اندازه که مسئولین نیروی انتظامی و شهروندان تعامل بیشتری داشته باشند به همان میزان عملکرد مطلوب تری در زمینه مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی در ارتقای امنیت اجتماعی خواهند داشت.

با توجه به نتایج تحقیق، توصیه ها و پیشنهادات زیر به منظور جلب مشارکت شهروندان بوشهری با نیروی انتظامی استان قابل عرضه است.

- تشویق شهروندان به انجام فعالیت های مشارکتی
- بهبود رفتار ماموران نیروی انتظامی استان با شهروندان
- رعایت عدالت در اجرای قوانین و مقررات و داشتن رفتاری عدالت جویان توسط ماموران نیروی انتظامی در برخورد با موارد خلاق قانون
- ارتقای کارآیی پلیس
- داشتن سرعت عمل و تشویق ماموران نیروی انتظامی به داشتن سرعت عمل جهت حضور در منطقه محل خدمت
- از میان بردن موانع و مشکلات در جریان مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی
- ارتقای قانون مداری
- فراهم نمودن زمینه مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی
- افزایش حس تعهد و مسئولیت پذیری در شهروندان
- بالابردن انگیزه پیشرفت شهروندان
- برآورده ساختن انتظارات شهروندان توسط نیروی انتظامی
- افزایش احساس رضایتمندی در شهروندان از خدمات و عملکرد نیروی انتظامی

- ارتقای اعتماد اجتماعی در بین شهروندان
 - افزایش حس تعلق شهروندان به گروه و محل سکونت خود
 - پیشگیری از ارتکاب به جرم و جنایت
 - افزایش حضور پلیس در منطقه محل خدمت
 - از بین بردن حس بی قدرتی در شهروندان و این که در تصمیم گیری ها سهیم خواهند بود
 - ارتقای احساس امنیت اجتماعی شهروندان
 - افزایش آموزش های مشارکتی
 - گنجاندن دروسی در دوره های مختلف تحصیلی در ارتباط با وظایف نیروی انتظامی
 - افزایش احترام شهروندان به پلیس و تلاش در جهت افزایش وجهه و اعتبار پلیس
 - ارتقای ارتباطات اجتماعی شهروندان با نیروی انتظامی
 - بهره گیری از رسانه ها و وسایل ارتباط جمعی (تلویزیون، مطبوعات و...) در فعالیت های مشارکتی
 - ارتقای باورها و اعتقادات دینی شهروندان
 - افزایش سطح تقاضای مردم از نیروی انتظامی
 - کاهش معضل بیکاری شهروندان (مثلاً با به کارگیری نیروهای جوان در نیروی انتظامی)
 - اختصاص پاداش به فعالیت های مشارکتی مردم
 - ایجاد سازمان های اجتماعی چند منظوره
 - تشکیل کلاس و شوراهای محلی در سطح استان
 - راه اندازی پلیس محله
 - فراهم ساختن امکان مراقبت شهروندان از منطقه محل سکونت خود
 - فراهم ساختن امکان گشت زنی شهروندان
- با توجه به نتایج و یافته های تحقیق پیشنهاد می شود پژوهش های دیگری در راستای تحقیق حاضر انجام شود، تا با بهره گیری از نتایج آن ها بتوان زمینه مشارکت حداکثری شهروندان را با نیروی انتظامی استان فراهم ساخت:
- در راستای بهبود رفتار ماموران نیروی انتظامی استان با شهروندان انجام تحقیقی با عنوان " راه کارهای بهبود رفتار ماموران نیروی انتظامی استان با شهروندان " می تواند مفید باشد.
 - در راستای ارتقای کارآیی نیروی انتظامی، انجام تحقیقی با عنوان " راه کارهای ارتقای کارآیی نیروی انتظامی استان بوشهر " می تواند مفید باشد.
 - در راستای از میان بردن موانع و مشکلات در جریان مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی انجام تحقیقی با عنوان " بررسی و آسیب شناسی موانع و مشکلات مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی " می تواند مفید باشد.
 - در راستای ارتقای قانون مداری، انجام تحقیقی با عنوان " بررسی راه کاری های ارتقای قانون مداری در سطح استان بوشهر " می تواند مفید باشد.

- در راستای فراهم نمودن زمینه مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی، انجام تحقیقی با عنوان " راه کارهای نهادینه سازی مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی " می تواند مفید باشد.
- در راستای برآورده ساختن انتظارات شهروندان توسط نیروی انتظامی و افزایش سطح تقاضای مردم از نیروی انتظامی انجام تحقیقی با عنوان " بررسی مطالبات شهروندان بوشهری از نیروی انتظامی استان " می تواند مفید باشد.
- در راستای ارتقای اعتماد اجتماعی در شهروندان انجام تحقیقی با عنوان " بررسی اعتماد اجتماعی در بین شهروندان و یا بررسی ارتباط بین اعتماد اجتماعی با برخی از متغیرهای کلیدی همچون احساس امنیت و ... " می تواند مفید باشد.
- در راستای ارتقای آموزش های مشارکتی انجام تحقیقاتی با عنوان " نیازسنجی آموزش های مشارکتی شهروندان بوشهری " و همچنین " طراحی دوره های آموزشی مشارکت با نیروی انتظامی " می تواند موثر و مفید باشد.
- در راستای تشکیل کلاس و شوراهای محلی در سطح استان، راه اندازی پلیس محله، فراهم ساختن امکان مراقبت شهروندان از منطقه محل سکونت خود و فراهم ساختن امکان گشت زنی شهروندان، انجام تحقیقی با عنوان " بررسی میزان تمایل شهروندان بوشهری به گشت زنی و مراقبت از منطقه محل سکونت خود " می تواند موثر و مفید باشد.
- در راستای افزایش احساس رضایتمندی شهروندان از خدمات و عملکرد نیروی انتظامی انجام تحقیقاتی با عنوان " تعیین میزان رضایتمندی شهروندان از خدمات ارائه شده نیروی انتظامی "؛ " تعیین عوامل موثر بر رضایتمندی شهروندان از خدمات و عملکرد نیروی انتظامی استان بوشهر "؛ " تعیین خدمات مورد نیاز شهروندان از نیروی انتظامی " و "ارایه الگویی مناسب به منظور ارائه خدمات بهینه در نیروی انتظامی استان بوشهر به شهروندان " می تواند مفید باشد.

منابع و ماخذ

- اکبری، حسن (۱۳۸۳). *عوامل موثر بر مشارکت اجتماعی*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- انصاری، حمید (۱۳۸۲). *پژوهشی در عوامل موثر بر مشارکت مردم در امور مربوط به ناجا در شهرستان تهران*. مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی. تهران: معاونت اجتماعی ناجا.
- حسن آبادی (۱۳۸۹). *تنها راه مشارکت مردمی است*. (online:www. Police.ir). رجب زاده، عزیز الله (۱۳۸۹). *مشارکت مردم ضامن امنیت است*. (online:www. Police.ir).
- رفیع پور، فرامرز (۱۳۷۲). *سنجش گرایش روستائیان نسبت به جهاد سازندگی*. تهران: مرکز تحقیقات و بررسی مسایل روستایی.
- روابط عمومی ناجا (۱۳۸۹). *مفهوم امنیت اجتماعی*. (online:www. Police.ir).
- سرمد، زهره. بازرگان، عباس و حجازی، اله (۱۳۸۳). *روش های تحقیق در علوم رفتاری*. تهران: انتشارات آگاه.
- شادی طلب، رضا (۱۳۸۲). *مشارکت در امور شهری*. تهران: معاونت شهرداری تهران.
- شایگان، فریبا (۱۳۸۸). *نقش سرمایه اجتماعی پلیس در جلب همکاری مردم در جهت برقراری نظم و امنیت*. فصل نامه نظم و امنیت انتظامی. سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا. سال دوم، شماره ۱: ۷۸-۵۹.
- شرافتی پور، جعفر (۱۳۸۶). *عوامل موثر بر افزایش مشارکت مردم در حوزه امنیت عمومی با تکیه بر نقش پلیس*. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات ناجا.
- علوی تبار، علیرضا (۱۳۷۹). *بررسی الگوی مشارکت کارکنان در اداره امور شهرها*. تجارب جهانی و ایران. جلد اول. تهران: مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهری.
- قاسمی پویا، اقبال (۱۳۸۲). *مشارکت در فعالیت های آموزشی و پرورشی*. تهران.
- کرامتی و ملتفت (۱۳۸۶). *مشارکت مردم در انجام وظایف ناجا*. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات ناجا. ۴۱۹-۳۶۷.
- محمدی، غفار (۱۳۸۹). *مشارکت مردم با نیروی انتظامی امنیت را به دنبال دارد*. خبرگزاری حوزه تخصصی دین. چهارشنبه ۱۱ مهرماه.
- مرادی، حجت الله (۱۳۸۹). *بررسی وضعیت مشارکت دانش آموزان استان چهارمحال و بختیاری و ارزیابی مدلی برای آن*. شهرکرد: دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان چهارمحال و بختیاری.
- مرادی، حجت الله (۱۳۹۰). *بررسی راه کارهای علمی جلب همکاری و مشارکت با نیروی انتظامی*. شهرکرد: دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان چهارمحال و بختیاری.